

Палюх А. Я. – докторант кафедри конституційного права та прав людини Національної академії внутрішніх справ, м. Київ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9856-9147>

Роль і значення Ради Європи в забезпеченні розвитку фізичної культури та спорту

Метою статті є вивчення досвіду правового регулювання фізкультурно-спортивної сфери на рівні Ради Європи, забезпечення реалізації спортивних та інших прав громадян її держав-членів відповідно до міжнародно-правових стандартів, а також вирішення спортивних спорів. Для її досягнення було окреслено такі завдання: проаналізувати еволюційний шлях становлення нормативного й інституційного інструментів міжнародного співробітництва в межах Ради Європи; виокремити основні міжнародно-правові акти Ради Європи, її органів з питань фізичної культури та спорту; дослідити внесок Європейського суду з прав людини в урегулювання спортивних спорів; схарактеризувати напрями співпраці держав – членів Ради Європи, зокрема України, у сфері фізкультурно-спортивних відносин. **Методологія** дослідження ґрунтується на численних методах і підходах до аналізу сфери фізичної культури й спорту, вивчення організації та функціонування міжнародних організацій. Тому визначальними стали діалектичний і логіко-юридичний методи, а також порівняльно-правовий, історичний, системний та структурно-функціональний методи, правової семіотики, моделювання та прогнозування тощо. **Наукова новизна** полягає в з'ясуванні ролі та значення Ради Європи як першої міжнародної міжурядової організації у створенні й реалізації правових стандартів з питань фізичної культури та спорту. Законодавство України зазнало істотного їх впливу, потребувало впорядкування та систематизації. Перед державами-членами Рада Європи розкриває нові можливості для співпраці, зокрема програми та проекти соціально-культурного спрямування, а також власне фізкультурно-спортивного спрямування (з питань зміцнення демократії та просування спорту, забезпечення гендерної рівності в спорті, протидії корупції та маніпулюванням спортивними змаганнями тощо). **Висновки.** Рада Європи своєю діяльністю демонструє активізацію організації, її органів і держав-членів у розвитку сфери фізичної культури та спорту. Констатовано її вагомий роль не лише на регіональному загальноєвропейському, а й на міжнародному рівнях співробітництва, оскільки в цій сфері вирізняється координація різних видів діяльності Ради Європи з Європейським Союзом, Організацією Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО, Інтерполом, Європолом тощо. Значна кількість прийнятих міжнародно-правових актів засвідчує пильну увагу цієї організації до насильства та неналежної поведінки глядачів під час спортивних заходів, зокрема футбольних матчів, використання допінгу, маніпулювання спортивними змаганнями тощо. Вони фактично становлять міжнародно-правове підґрунтя співробітництва у сфері фізкультури та спорту на європейському рівні. Основними формами такого співробітництва є: правотворча, правозастосовна, контрольна, координаційна тощо. Отже, Рада Європи протягом тривалого часу розвиває низку ініціатив фізкультурно-спортивного спрямування, які сприяють зміцненню демократії, культурному обміну й розвитку, цивілізованому проведеною спортивних змагань, захисту прав та інтересів учасників цих відносин, урегулюванню спорів у цій сфері. Водночас перед державами – членами Ради Європи, зокрема Україною, є певні зобов'язання стосовно імплементації міжнародно-правових стандартів з питань фізичної культури та спорту, виконання відповідних рішень Європейського суду з прав людини, а також подальшої співпраці.

Ключові слова: фізична культура; спорт; Рада Європи; міжнародно-правові стандарти; Європейський суд з прав людини; конвенції; імплементація; держави-члени.

Вступ

Розвиток фізкультурно-спортивних відносин відбувається на різноманітних рівнях, зокрема: внутрішньодержавному, міжнародному універсальному й регіональному. Ця сфера є достатньо динамічною та багатогранною, проте містить правові прогалини й суперечності в регулюванні та реалізації.

Спортивні змагання разом з іншими формами та видами фізкультурно-спортивного співробітництва демонструють активну участь держав, міжнародних спортивних, культурних та інших організацій в розвитку сфери фізичної культури та спорту, прийнятті відповідних міжнародних спортивних стандартів тощо. Водночас безпосередні учасники таких відносин демонструють власні професійні або аматорські здобутки, фізичну підготовку, результати

підтримки їх з боку держав, спортивних федерацій, комітетів, клубів тощо.

У попередніх дослідженнях було зазначено про становлення систем нормативно-правового регулювання сфери фізичної культури та спорту в Україні, інших державах, принципів олімпізму й інших ключових засад розвитку цієї сфери. Очевидним здобутком є розроблення та прийняття низки міжнародно-правових стандартів з питань фізкультурно-спортивної діяльності. Провідну роль у цьому процесі відіграє одна з найбільших регіональних міжнародних організацій – Рада Європи.

Фізкультурно-спортивна сфера належить до тих напрямів наукових досліджень, що вирізняються насамперед міжгалузевим і міждисциплінарним змістом. Теоретичні, історичні та прикладні аспекти висвітлюють

представники різних галузей сучасної науки, зокрема: С. Алексєєв (Aleksseev, 2013), А. Апаров, С. Балабанов, Г. Бордюгова (Bordiuhova, 2009), М. Булатов, О. Вацеба, І. Гасюк, М. Дутчак, Н. Камінська (Kaminska, 2010), В. Келлер, П. Когута, О. Кузьменко, С. Ліщук, Ю. Мічуда, О. Ніколаєв, О. Романишин, А. Сердюков, М. Тіхонова, І. Шевчук (Shevchuk, 2018) та ін.

Наукові здобутки наявні в працях фахівців фізичного виховання, державного управління, економіки, юриспруденції, педагогіки тощо. Водночас поодинокими залишаються наукові розвідки в таких галузях юридичної науки, як конституційне право, цивільне право, господарське право, міжнародне право.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є вивчення досвіду правового регулювання фізкультурно-спортивної сфери на рівні Ради Європи, забезпечення реалізації спортивних та інших прав громадян її держав-членів відповідно до міжнародно-правових стандартів, вирішення спортивних спорів. Важливе значення має висвітлення внеску України як держави-члена Ради Європи в створення та реалізацію таких стандартів, імплементацію взятих на себе зобов'язань, а також виокремлення ролі міжнародної організації, її органів у забезпеченні розвитку фізичної культури та спорту на міжнародному й загальноєвропейському рівнях.

Виклад основного матеріалу

Рада Європи – це європейська міжнародна міждержавна організація, утворена після закінчення Другої світової війни 1949 року задля реалізації низки цілей і завдань. Йдеться, насамперед, про такі: досягнення єдності між європейськими державами на підставі спільних цінностей – плюралістичної парламентської демократії, неподільності й універсальності прав людини, верховенства права тощо. Однак через певні протистояння, після розпаду біполярної системи міжнародних відносин проголошення країнами Центрально-Східної Європи курсу на формування демократичних суспільств та інтеграцію до європейських наднаціональних структур з'явилася унікальна можливість реалізувати початковий задум. Геополітичні трансформації на європейському континенті надали нового імпульсу діяльності Ради Європи, пріоритетним завданням якої визначено розвиток і зміцнення демократичних перетворень у посткомуністичних країнах Центрально-Східної Європи, які стали на шлях побудови демократії (Viunyska, 2005).

Рада Європи як перша з європейських міжнародних організацій почала активно сприяти молодим демократіям у досягненні проголошених

ними цілей. Угорщина, Польща, Чеська Республіка та Словачка Республіка першими з постсоціалістичних країн Центрально-Східної Європи стали членами Ради Європи та продемонстрували значні успіхи в процесі демократичних перетворень та європейської інтеграції. Ці країни стали прикладом для наслідування, а досвід співробітництва з Радою Європи – корисним, зокрема, для України, яка тривалий час розбудовує демократичне суспільство, проводить системні реформи (Anisimova, 2001). Ґрунтовність розвитку співпраці Радою Європи зумовлена тим, що майже жодна країна не здобула членство в Європейському Союзі, не запровадивши норми та принципи, викладені в основних міжнародних угодах, які було прийнято в межах Ради Європи.

Відповідно до Статуту Ради Європи, збереження та втілення ідеалів і принципів, які є спільним надбанням її членів, а також сприяння їхньому економічному та соціальному прогресу можна досягнути за допомогою органів Ради Європи шляхом розв'язання таких проблем:

- правове забезпечення прав людини;
- сприяння усвідомленню й розвитку європейської культурної самобутності;
- спільне розв'язання соціальних проблем (національні меншини, ксенофобія, захист навколишнього середовища, СНІД, наркоманія тощо);
- розвиток політичного партнерства з новими демократичними країнами Європи, надання допомоги країнам цього континенту в їх політичних, законотворчих і конституційних реформах ("Statut Rady Yevropy", 1949).

Зазначені проблеми здебільшого стосуються такої сфери, як фізкультура та спорт. Ця сфера пов'язана з реалізацією значної кількості прав людини й основних свобод, зокрема, закріплених Європейською конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод (ст. 2 «Право на життя», ст. 5 «Право на свободу та особисту недоторканність», ст. 6 «Право на справедливий суд», ст. 14 «Заборона дискримінації» тощо). Оскільки фізична культура є складовою загальної культури людини, її розвиток залежить від розвитку європейської культурної самобутності.

Сфера фізичної культури та спорту як висвітлює значні можливості, так і висуває низку загроз та викликів різним категоріям учасників цієї сфери. Насамперед, забезпечення спортивної безпеки, вирішення спортивних спорів та інших конфліктів, маніпулювання спортивними змаганнями, використання допінгу тощо.

Мету цієї організації можна втілити шляхом укладання угод і здійснення спільних заходів в економічній, соціальній, культурній, науковій, юридичній та адміністративній галузях, а також у галузі захисту й реалізації прав та основних свобод людини. Участь у Раді Європи не заважає її

членам співпрацювати з Організацією Об'єднаних Націй та іншими міжнародними організаціями або союзами, членами яких вони є ("Statut Rady Yevropy", 1949).

Держава, що планує вступити до Ради Європи, має відповідати низці умов, серед яких: дотримання принципів демократії, підписання Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, визнання сукупності її контрольних механізмів.

Посилену увагу досліджуваній сфері приділяють керівні й допоміжні органи цієї міжнародної організації. Парламентська асамблея здійснює свою роботу як шляхом проведення пленарних засідань, так і створенням спеціальних комітетів (комітети з юридичних питань та прав людини; із соціальних питань, здоров'я та сім'ї; з питань культури та освіти; з економічних питань та розвитку). Комітет міністрів здійснює власну діяльність через підпорядковані комітети, зокрема: з прав людини, зайнятості та праці, рівноправності чоловіків і жінок, культурної співпраці, розвитку спорту, охорони здоров'я, міжурядового співробітництва в молодіжній галузі тощо (Proniuk, 2010; "Rada Yevropy").

Питання розвитку спорту є актуальним напрямом діяльності деяких органів Ради Європи, на які покладено завдання щодо координації та реалізації значної кількості міжнародних програм і проєктів, зокрема стосовно сфери фізичної культури і спорту. Останніми десятиліттями під егідою Ради Європи реалізовано цікаві в контексті досліджуваної теми ключові програми та проєкти, а саме:

- у соціальній сфері (із захисту дітей і сім'ї, інтеграції мігрантів безпеки та охорони здоров'я);
- у сфері спорту (з демократії та просування спорту, «Єврофіт», забезпечення гендерної рівності в спорті, протидії корупції та маніпулюванням спортивними змаганнями);
- з молодіжних проблем (Європейський центр молоді в Страсбурзі, Новий молодіжний центр в Будапешті, Європейський молодіжний фонд);

– у сфері культури.

Деякі програми та проєкти у сфері спорту Рада Європи реалізовує разом з Європейським Союзом. Упродовж 2014–2015 років діяла спільна програма, спрямована на забезпечення безпечного та здорового довілля для молодих атлетів. Однією з програм, що діяла 2017 року, передбачене розроблення стратегій і стратегічних заходів для запобігання та боротьби з сексуальним насильством щодо дітей у спорті. З 1 березня 2018 року до 31 жовтня 2019 року діяла програма, що забезпечувала гендерну рівність у спорті з метою надання підтримки державним органам і спортивним організаціям у процесі розроблення й запровадження ними політики та програм, спрямованих на подолання

гендерної нерівності в спорті, а також під час прийняття стратегії гендерної інтеграції.

Згодом Програма забезпечення безпеки, охорони здоров'я та обслуговування на спортивних заходах (до 30 червня 2018 року) була спрямована на забезпечення людині та групам осіб відчуття захисту, безпеки, комфорту й зручності під час відвідування спортивних заходів, зокрема футбольних матчів. Її продовженням стала наступна програма (1 липня 2018 року до 29 лютого 2020 року) – щодо подолання транскордонних загроз для спорту, як-от: насильство та неналежна поведінка індивідів чи груп осіб, а також інші види нетерпимості чи дискримінації. Водночас вона спрямована на реагування на складні та поточні тенденції в галузі безпеки й обслуговування, а також сприяє інтегрованому підходу до цього питання (Romanyshyn, 2018; "Joint Programme").

Однією з останніх активностей організації є кампанія «Розпочати розмову» – це заклик Ради Європи до державних органів влади, а також спортивних організацій здійснити певні заходи задля припинення сексуального насильства стосовно дітей. Долучаючись до цього заклику, уряди, спортивні клуби та федерації, а також спортсмени й тренери мають узяти на себе зобов'язання здійснити конкретні заходи для припинення цих зловживань», – зауважують в офісі Ради Європи. Зокрема, серед конкретних дій запропоновано такі: започаткувати кампанію «Розпочати розмову» на національному рівні; забезпечити рамкові засади із захисту дітей; просувати підготовку та навчання з цієї проблеми серед ключових учасників ("Rada Yevropy").

У межах Ради Європи прийнято понад 200 міжнародних конвенцій з цих та інших актуальних питань, що є авторитетними джерелами міжнародного публічного права (Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, Європейська соціальна хартія, Європейська культурна конвенція, Європейська хартія місцевого самоврядування, Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, Рамкова конвенція про захист національних меншин тощо). Широкий спектр відносин урегульований цими актами, передбачене проведення взаємних консультацій з метою реалізації спільних дій, які сприятимуть культурним, культурно-масовим та іншим заходам, що становлять спільний інтерес для Європи.

Рада Європи прийняла низку документів, що сформували міжнародно-правове підґрунтя співробітництва у сфері фізкультури та спорту. Ще наприкінці ХХ ст. було розроблено та прийнято акти, які безпосередньо стосуються фізкультурно-спортивних правовідносин: Європейську хартію «Спорт для всіх» 1976 року, Антидопінгову

конвенцію 1989 року та Додатковий протокол до Конвенції від 12 вересня 2002 року, Європейську спортивну хартію від 24 вересня 1992 року. Згодом було ухвалено Кодекс спортивної етики «Справедлива гра – шлях до перемоги» від 24 вересня 1992 року, Європейську конвенцію про насильство та неналежну поведінку глядачів під час спортивних заходів, і зокрема футбольних матчів від 19 серпня 1985 року, Конвенцію Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями від 18 вересня 2014 року ("European Sport", 1975/76; "Konventsiiia protiv primeneniia"; Kaminska, & Paliukh, 2018; Paliukh, 2019, No. 1).

Зазначені конвенції є відкритими для підписання та приєднання держав – членів Ради Європи, інших держав – сторін Європейської культурної конвенції. Сторонами деяких з них можуть бути також держави, які не є членами Ради Європи, однак за умови, що вони брали участь у розробленні конкретної конвенції чи мають статус спостерігачів при Раді Європи. Згадані документи є відкритими до приєднання, що засвідчує зацікавленість Ради Європи в тому, щоб у сфері спорту було досягнуто оптимальне правове регулювання.

Міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, відповідно до ст. 9 Конституції України, є складовою національного законодавства ("Konstytutsiia Ukrainy", 1996).

Верховною Радою України була ратифікована Європейська конвенція про насильство та неналежну поведінку глядачів під час спортивних заходів, і зокрема футбольних матчів. Вона спрямована на запобігання й контроль за насильством і неналежною поведінкою глядачів під час футбольних матчів та інших спортивних заходів. Сторони Конвенції координують політику й заходи своїх міністерств та інших державних установ щодо боротьби з насильством і неналежною поведінкою глядачів, за потреби створюючи координаційні органи. Виконання положень Конвенції дасть змогу підвищити рівень безпеки глядачів під час футбольних матчів та інших спортивних заходів, а також сприятиме боротьбі з насильством і виявами хуліганської поведінки на спортивних аренах та за їхніми межами під час спортивних змагань.

Також виокремимо Конвенцію проти використання допінгу і Додатковий протокол до неї, прийняті в межах Ради Європи. На таких важливих публічно-правових інструментах ґрунтуються політика держав – членів міжнародної організації та міжурядове співробітництво у сфері боротьби з допінгом. Конвенцію укладено та прийнято з огляду на авторитет провідних спортсменів серед молоді, нагальну потребу проведення та системне сприяння дослідженням, задля вдосконалення методів виявлення допінгу й глибшого вивчення факторів, що позначаються на його використанні,

забезпеченні максимальної ефективності стратегій запобігання використанню допінгу та зміцненні потенціалу держав-учасниць стосовно реалізації програм боротьби з допінгом. Мета цієї Конвенції в межах стратегії та програми діяльності ЮНЕСКО у сфері фізичного виховання і спорту – сприяти запобіганню використанню допінгу в спорті й боротьбі задля його викорінення ("Konventsiiia protiv primeneniia").

Метою Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями є боротьба з маніпулюванням спортивними змаганнями з метою захисту чесності спорту й спортивної етики відповідно до принципу автономії спорту, тому головними цілями цієї Конвенції є:

1) попередження, виявлення та застосування санкцій проти національного чи транснаціонального маніпулювання національними й міжнародними спортивними змаганнями;

2) сприяння національному та міжнародному співробітництву проти маніпулювання спортивними змаганнями між відповідними державними органами, а також з організаціями, залученими до спорту та ставок на спортивних змаганнях.

Зазначена Конвенція ратифікована Законом України від 16 листопада 2016 року, тому з її положеннями має бути узгоджено національне законодавство України в цій сфері.

Передувала розробленню й прийняттю згаданих та інших міжнародно-правових актів низка конференцій, самітів тощо на рівні Ради Європи, окремих її органів. Такі наради вищого рівня завершувалися прийняттям зобов'язувальних документів для держав – членів міжнародної організації. Наприклад, План дій Третього саміту глав держав і урядів Ради Європи (місто Варшава, 16–17 травня 2005 року) рекомендує продовження діяльності Ради Європи, яка є зразком у галузі спорту (Kaminska, & Paliukh, 2018).

Слід зазначити також правозастосовну практику Ради Європи у сфері фізичної культури та спорту. Безперечно, тут основою слугуватиме практика Європейського суду з прав людини. Він не класифікує справи за сферами суспільного життя чи галузями права. Єдиним критерієм є порушене право, тому в практиці Європейського суду з прав людини спортивні спори мали місце з позиції прав, які гарантує Конвенція 1950 року.

Є значна кількість рішень у справах Європейського суду з прав людини за різними статтями, що стосуються фактично спортивних правовідносин. Це справи: «Харрісон та інші проти Сполученого Королівства» 25 березня 2014 року (рішення щодо прийнятності); «Остендорф проти Німеччини» 7 березня 2013 року (рішення щодо права на свободу та безпеку за ст. 5 Конвенції); «Португальська професійна футбольна ліга проти Португалії» 27 квітня 2012 року (рішення щодо прийнятності); «Ресот та інші проти Франції» 28 червня

2012 року (свобода вираження поглядів за ст. 10); «ФК Мретебі проти Грузії» 31 липня 2007 року (рішення щодо права на справедливий суд за ст. 6 Конвенції) тощо (Paliukh, 2019, No. 2).

Отже, у дослідженій практиці Європейського суду з прав людини спортивними фактично можуть бути спори щодо порушення ст. 2, 5, 6, 8, 10 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Тобто, постають питання стосовно порушення права на життя та здоров'я (Kaminska, & Nazarko, 2019), що іноді відбувається на таких масових заходах, які супроводжують спортивні змагання, права на свободу й особисту недоторканність, права на приватність, свободу вираження поглядів та права на справедливий суд.

Слушною видається думка деяких дослідників, зокрема С. Алексєєва, згідно з якою Рада Європи – це вже утворений механізм, що активно впливає на розвиток спорту в європейських державах і демонструє приклад іншим континентам (Alekseev, 2013).

Імплементацію стандартів Ради Європи в національне законодавство України має бути здійснено послідовно та на науково обґрунтованій, законодавчо регламентованій підставі. Водночас важливе значення має те, що відносини у сфері фізичної культури та спорту в Україні є достатньо різноманітними й інтегрованими з іншими сферами життєдіяльності, а їх правове регулювання реалізується на рівні різних галузей і підгалузей права, зокрема конституційного, адміністративного, спортивного, господарського тощо (Paliukh, 2019, No. 2(18)).

Системний підхід разом з інтеграційним та іншими сприятимуть розвитку спортивного права України в процесі реалізації євроінтеграційних та євроатлантичних напрямів правової політики нашої держави.

Наукова новизна

Наукова новизна статті полягає в з'ясуванні ролі та значення Ради Європи як першої міжнародної міжурядової організації у створенні та реалізації правових стандартів з питань фізичної культури та спорту. Законодавство України зазнало істотного їх впливу, потребувало упорядкування та систематизації. Перед державами-членами Рада

Європи розкриває нові можливості для співпраці, зокрема програми та проекти соціально-культурного та фізкультурно-спортивного спрямування (з питань зміцнення демократії, просування спорту, забезпечення гендерної рівності в спорті, протидії корупції та маніпулюванням спортивними змаганнями тощо).

Висновки

Рада Європи (після створення 1949 року) своєю діяльністю демонструє активізацію організації, її органів і держав-членів у розвитку сфери фізичної культури та спорту. Констатовано її вагомий роль не лише на регіональному загально-європейському, а й на міжнародному рівнях співробітництва, адже в цій сфері вирізняється координація різних видів діяльності Ради Європи з Європейським Союзом, Організацією Об'єднаних Націй, ЮНЕСКО, Інтерполом, Європолом тощо. Значна кількість прийнятих міжнародно-правових актів засвідчує пильну увагу цієї організації до насильства та неналежної поведінки глядачів під час спортивних заходів, зокрема футбольних матчів, використання допінгу, маніпулювання спортивними змаганнями тощо. Вони фактично становлять міжнародно-правове підґрунтя співробітництва у сфері фізкультури та спорту на європейському рівні. Основними формами такого співробітництва є правотворча, правозастосовна, контрольна, координаційна тощо.

Отже, Рада Європи протягом тривалого часу розвиває низку ініціатив фізкультурно-спортивного спрямування, які сприяють зміцненню демократії, культурному обміну й розвитку, цивілізованому проведенню спортивних змагань, захисту прав та інтересів учасників цих відносин, урегулюванню спорів у цій сфері. Водночас перед державами – членами Ради Європи, зокрема Україною, є певні зобов'язання стосовно імплементації міжнародно-правових стандартів з питань фізичної культури та спорту, виконання відповідних рішень Європейського суду з прав людини.

Подальшого розвитку також потребує спільне європейське та глобальне рамкове співробітництво для розвитку фізкультури й спорту, що ґрунтується на поняттях плюралістичної демократії, верховенства права, прав людини та спортивної етики.

REFERENCES

- Alekseev, S.V. (2013). *Mezhdunarodnoe sportivnoe pravo [International Sports Law]*. P.V. Krashenninikov (Eds.). Moscow: IuNITI-DANA; Zakon i pravo [in Russian].
- Anisimova, M.F. (2001). *Zoboviazannia Ukrainy shchodo prav liudyny u zviazku zi vstupom do Rady Yevropy [Ukraine's commitments to human rights in connection with accession to the Council of Europe]*. *Candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- Bordiuhova, H.Yu. (2009). *Mizhnarodne sportyvne pravo yak osnova dlia formuvannia natsionalnoi haluzi prava "Sportyvne pravo Ukrainy" [International Sports Law as a Basis for the Formation of the National Law Field "Sports Law of Ukraine"]*. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].
- European Sport for All Charter (1975/76). (n.d.). *www.europa.clio-online.de*. Retrieved from https://www.europa.clio-online.de/Portals/_Europa/documents/B2016/Q_Scholl_Charter.pdf.

- Joint Programme Balance in Sport. Joint Programme Pro Safe Sport. Joint Programme Promoting safety, security and service at sports events. *Website "Council of Europe Official"*. Retrieved from <https://pjp-eu.coe.int/en/web/gender-equality-in-sport>; <https://pjp-eu.coe.int/en/web/pss>; <https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4>.
- Kaminska, N.V. (2010). Pravovi standarty Rady Yevropy u sferi rehionalnoho rozvytku [Legal standards of the Council of Europe in the field of regional development]. *Naukovyi visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu vnutrishnikh sprav, Scientific Bulletin of the Kyiv National University of Internal Affairs*, 6, 286-294 [in Ukrainian].
- Kaminska, N.V., Nazarko, Y.V. (2019). Implementation of the right to health care in the countries of the European Union. *Wiadomości Lekarskie*, 7(LXXII), 1337-1342.
- Kaminska, N.V., & Paliukh, A.Ya. (2018). Mizhnarodno-pravovi standarty u sferi fizychnoi kultury ta sportu i yikh implementatsiia u natsionalne zakonodavstvo Ukrainy [International legal standards in the field of physical culture and sports and their implementation in the national legislation of Ukraine]. *Pravo.ua, Law.ua*, 3, 10-13 [in Ukrainian].
- Konstytutsiia Ukrainy: vid 28 cherv. 1996 r. No. 254k/96-VR [Constitution of Ukraine from June 28, 1996, No. 254k/96-VR]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [in Ukrainian].
- Konventsiiia protiv primeneniiia doping [Convention Against the Use of Doping]. *Sait "Sovet Ievropy", Site "Council of Europe"*. Retrieved from <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/215> [in Russian].
- Paliukh, A.Ya. (2019). Pretsedentna praktyka vyryshennia sportyvnykh sporiv [Case law of sports dispute resolution]. *Porivnyalno-analitychne pravo, Comparative analytical law*, 2, 29-32. Retrieved from http://www.pap.in.ua/2_2019/7.pdf [in Ukrainian].
- Paliukh, A.Ya. (2019). Systemnyi pidkhid u pravovomu rehuliuanni fizychno-sportyvnoi sfery [A systematic approach in the legal regulation of sports and sports]. *Filosofski ta metodolohichni problemy prava, Philosophical and methodological problems of law*, 2(18), 92-99. Retrieved from <https://philosophy.naiu.kiev.ua/index.php/philosophy/article/view/1159>. doi: <https://doi.org/10.33270/02191802.92> [in Ukrainian].
- Paliukh, A.Ya. (2019). The fundamental principles of Olympism as international standards of legal regulation of physical education and sports. *Verkhovenstvo prava, Rule of Law*, 1, 166-173.
- Proniuk, N.V. (2010). *Suchasne mizhnarodne pravo [Modern international law]*. Kyiv [in Ukrainian].
- Rada Yevropy zaklykaie natsionalni uriady uperedzhuvaty seksualne nasylstvo vidnosno ditei u sferi sportu [Council of Europe calls on national governments to prevent sexual abuse of children in sports]. *Sait "UKRINFORM", Site "UKRINFORM"*. Retrieved from <https://www.ukrinform.ua/rubric-sports/2561554-rada-evropi-rozpocala-kampaniu-proti-seksualnogo-nasilstva-sodo-ditej-u-sporti.html> [in Ukrainian].
- Romanyshyn, O. (2018). Spivrobitnytstvo derzhav-chleniv Rady Yevropy u sferi sportu: mizhnarodno-pravovi aspekty [Cooperation of Council of Europe member states in the field of sports: international legal aspects]. *Visnyk Lvivskoho universytetu, Bulletin of the University of Lviv*, 45, 225-232. doi: 10.30970/vir.2018.45.0.8970 [in Ukrainian].
- Shevchuk, O.R. (2018). Pravovyi mekhanizm derzhavnogo rehuliuannia fizychnoi kultury i sportu [The legal mechanism of state regulation of physical culture and sports]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu tsyvilnoho zakhystu Ukrainy, Bulletin of the National University of Civil Protection of Ukraine*, 2, 189-195. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2018_2_28. doi: 10.5281/zenodo.1492115 [in Ukrainian].
- Statut Rady Yevropy: vi 5 trav. 1949 r. [Council of Europe Charter from May 5, 1949]. (n.d.). *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001 [in Ukrainian].
- Viunyska, O.I. (2005). Rol Rady Yevropy u zmitsnenni demokratii u krainakh Tsentralno-Skhidnoi Yevropy [The role of the Council of Europe in strengthening democracy in the countries of Central and Eastern Europe]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Kyiv [in Ukrainian].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- Алексеев С. В. Международное спортивное право : учебник / под. ред. П. В. Крашенинникова. М. : ЮНИТИ-ДАНА ; Закон и право, 2012. 894 с.
- Анісімова М. Ф. Зобов'язання України щодо прав людини у зв'язку зі вступом до Ради Європи : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. Київ, 2001. 308с.
- Бордюгова Г. Ю. Міжнародне спортивне право як основа для формування національної галузі права «Спортивне право України» : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2009. 17 с.
- European Sport for All Charter (1975/76). URL: https://www.europa.clio-online.de/Portals/_Europa/documents/B2016/Q_Scholl_Charter.pdf.
- Joint Programme Balance in Sport. Joint Programme Pro Safe Sport. Joint Programme Promoting safety, security and service at sports events. *Council of Europe Official* : [website]. URL: <https://pjp-eu.coe.int/en/web/gender-equality-in-sport>; <https://pjp-eu.coe.int/en/web/pss>; <https://pjp-eu.coe.int/en/web/security-safety-sport/pros4>.
- Камінська Н. В. Правові стандарти Ради Європи у сфері регіонального розвитку. *Науковий вісник Київського національного університету внутрішніх справ*. 2010. № 6. С. 286–294.
- Kaminska N. V., Nazarko Y. V. Implementation of the right to health care in the countries of the European Union. *Wiadomości Lekarskie*. 2019. No. 7. Vol. LXXII. P. 1337–1342.
- Камінська Н. В., Палюх А. Я. Міжнародно-правові стандарти у сфері фізичної культури та спорту і їх імплементація у національне законодавство України. *Право.ua*. 2018. № 3. С. 10–13.
- Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
- Конвенция против применения допинга. *Совет Европы* : [сайт]. URL: <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/treaty/215>.

- Палюх А. Я. Прецедентна практика вирішення спортивних спорів. *Порівняльно-аналітичне право*. 2019. № 2. С. 29–32. URL: http://www.pap.in.ua/2_2019/7.pdf.
- Палюх А. Я. Системний підхід у правовому регулюванні фізкультурно-спортивної сфери. *Філософські та методологічні проблеми права*. 2019. № 2 (18). С. 92–99. URL: <https://philosophy.naiu.kiev.ua/index.php/philosophy/article/view/1159>. doi: <https://doi.org/10.33270/02191802.92>.
- Paliukh A. Ya. The fundamental principles of Olympism as international standards of legal regulation of physical education and sports. *Верховенство права*. 2019. No. 1. P. 166–173.
- Пронюк Н. В. Сучасне міжнародне право : навч. посіб. Київ, 2010. 280 с.
- Рада Європи закликає національні уряди упереджувати сексуальне насильство відносно дітей у сфері спорту. *УКРІНФОРМ*: [сайт]. 2020. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-sports/2561554-rada-evropi-rozpocala-kampaniu-proti-seksualnogo-nasilstva-sodo-ditej-u-sporti.html>.
- Романишин О. Співробітництво держав-членів Ради Європи у сфері спорту: міжнародно-правові аспекти. *Вісник Львівського університету*. 2018. Вип. 45. С. 225–232. doi: 10.30970/vir.2018.45.0.8970. (Серія «Міжнародні відносини»).
- Шевчук О. Р. Правовий механізм державного регулювання фізичної культури й спорту. *Вісник Національного університету цивільного захисту України*. 2018. Вип. 2. С. 189–195. (Серія «Державне управління»). URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VNUCZUDU_2018_2_28. doi: 10.5281/zenodo.1492115.
- Статут Ради Європи : міжнар. док. від 5 трав. 1949 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_001.
- В'юницька О. І. Роль Ради Європи у зміцненні демократії у країнах Центрально-Східної Європи : автореф. дис. ... канд. політ. наук : 23.00.04. Київ, 2005. 15 с.

Стаття надійшла до редколегії 16.01.2020

Paliukh A. – Doctoral Student of the Department of Constitutional Law and Human Rights of the National Academy of Internal Affairs, Kyiv, Ukraine
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-9856-9147>

Role and Importance of the Council of Europe in Providing the Development of Physical Culture and Sport

The **purpose** of the article is to study the experience of legal regulation of physical culture and sport in the Council of Europe, to ensure the exercise of sports and other rights of citizens of its Member States in accordance with existing international legal standards, and to resolve sports disputes. To achieve it, the following tasks were formed: – to analyze the evolutionary path of formation of normative and institutional instruments of international cooperation within the Council of Europe; – to investigate the contribution of the European Court of Human Rights to the settlement of sports disputes; – to characterize the areas of cooperation of Council of Europe member states, including Ukraine in the field of physical culture and sports relations. The **methodology** of the research is based on numerous methods and approaches for the analysis of the sphere of physical culture and sports, the study of the organization and functioning of international organizations. Therefore, dialectical and logical-legal methods, as well as comparative-legal, historical, systemic and structural-functional methods, legal semiotics, modeling and forecasting, etc. became determinants. The **scientific novelty** is to find out the role and importance of the Council of Europe as the first international intergovernmental organization in the establishment and implementation of legal standards for physical culture and sport. It is emphasized that the legislation of Ukraine has been significantly influenced by them, the need for streamlining and systematization. The Council of Europe opens up new fields of cooperation to Member States, including programmes and socio-cultural projects, as well as sports and physical culture (promoting democracy and the promotion of sport, ensuring gender equality in sport, combating corruption and manipulation etc.). **Conclusions.** The Council of Europe's activities since its inception in 1949 demonstrate the revitalization of the organization itself, its bodies and Member States in the development of the field of physical culture and sport. Its important role is emphasized not only at the regional pan-European but also at the international level, since in this field the coordination of various activities of the Council of Europe with the European Union, the UN, UNESCO, Interpol and Europol and others is noted. A large number of international legal acts attest to the organization's close attention to the violence and misbehavior on the part of spectators during sporting events, including football matches, the use of doping, manipulation of sports competitions, etc. They actually form the international legal basis for cooperation at the European level in the field of physical culture and sports. In our opinion, its main forms are law-making, enforcement, control, coordination and others. Thus, for a long time, it has been developing a number of initiatives in the field of physical culture and sports that promote democracy, cultural exchange and development, civilized sports competitions, protect the rights and interests of participants in these relations, and settle disputes in this field. At the same time, Council of Europe member states, including Ukraine, have significant obligations to implement international legal standards on physical culture and sport, to enforce relevant decisions of the European Court of Human Rights, and to further cooperate.

Keywords: physical culture; sport; Council of Europe; international legal standards; European Court of human rights; conventions; implementation; member states.